

ПРОЕКТ ОСНОВНОГО ЗАКОНА (КОНСТИТУЦІЇ) СПІЛКИ СОЦ. РАД. РЕПУБЛІК, УХВАЛЕНИЙ ІІІ СЕСІЄЮ В.У.Ц.В.К. 1 ЛИПНЯ 1923 Р.

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ.

Декларація утворення Союзу Радянських Соціалістичних Республік.

З часів організації радянських республік держави світу поділялися на два табори: табір капіталізму й табір соціалізму.

Табір капіталізму — національно ворожачий й нерівний, колоніальне поневолення й шовінізм, національне пригноблення й погроми, імперіалістичні зверхства й війна.

Табір соціалізму — взаємне довіря й мир, національна воля й рівність, мирне співжиття й братерське співробітництво народів.

Спроби капіталістичного світа на протяжні роки розвинути національне питання шляхом сполучення вільного розвитку народів з системою визиску людини людиною, не принесли ніяких наслідків. Навпаки, класово національних суперечностей все більш заплутується, загрожуючи самому існуванню капіталізму. Буржуазія безсила була налагодити співробітництво народів.

Тільки в таборі рад, тільки в умовах диктатури пролетариату, що згуртувала навколо себе більшість населення, виявилася можливість зніщити в коріні національний гніт, створити умови для взаємного довіря й покласти основи братерського співробітництва народів.

Тільки завдяки таким умовам почастило радянським республікам відбитися напад імперіалізму всього світу, внутрішніх і зовнішніх, тільки через це вони успішно ліквідували громадянську війну, зміцнили забезпечити своє існування і приступити до мирного господарського будівництва.

Але роки війни не минули безслідно. Спустилися на них, авари, що перетворили працюючі, зруйновали робітничі сили й виснажили господарські ресурси, що лішилися в спадщину від війни, — все це відновило не в силі окремих республік. Відновлення народного господарства неможливе при відокремленому існуванні республік.

З другого боку, нерівнозначність міжнародного становища і небезпека нових нападів робить неминучим утворення єдиного фронту радянських республік перед лицем капіталістичного оточення.

Нарешті, сама структура радянської влади, інтернаціональної по своїй класовій природі, вимагає від працюючих мас радянських республік об'єднання в одну соціалістичну сім'ю.

Все це наставило вимагає об'єднання радянських республік в одну союзну державу, здатну забезпечити і зовнішній спокій і внутрішню господарську роботу і волю національного розвитку народів.

Воля народів радянських республік, що збиралася не давно на з'їзді Союзу Рад і однодушно ухвалили постанову про утворення „Союзу Радянських Соціалістичних Республік“ служити надійною запорукою того, що союз цей — є добровільним об'єднанням рівноправних народів, що за кожним республікою забезпечено право вільного виходу з Союзу, що доступ в Союз відкритий для всіх Соціалістичних Радянських Республік і інших держав, що нова союзна держава являється гідним закінченням закладів цих же в жовтні 1917 року основи мирного співжиття й братерського співробітництва народів, що нова воля вірою опору проти світового капіталізму і новим рішенням кроком на шляху об'єднання трудящих усіх країн і Саюзу Соціалістичну Українську Республіку.

РОЗДІЛ ДРУГИЙ.

Угода.

Російська Соціалістична Федеративна Радянська Республіка (Р.С.Ф.Р.), Українська Соціалістична Радянська Республіка (У.С.Р.), Білоруська Соціалістична Радянська Республіка (Б.С.Р.) і Закарпатська Соціалістична Федеративна Радянська Республіка (З.С.Ф.Р.) — (Радянська Соціалістична Республіка Азербайджану, Радянська Соціалістична Республіка Грузії й Радянська Соціалістична Республіка Вірменії) об'єднуються в одну союзну державу „Союзу Радянських Соціалістичних Республік“.

ГЛАВА ПЕРША.

Предмети відання найвищих органів влади Союзу Радянських Соціалістичних Республік.

1. Союзу Рад Соц. Республік і її найвищих органів заряджує наступним:

- а) представляти Союз в міжнародних зносинах, всі дипломатичні зносини, укладання політичних і інших угод з іншими державами;
- б) змінювати зовнішні кордони Союзу й урегульовувати справу змін кордонів між союзними республіками;
- в) укладати умови про вступ в Союз Союзу нових республік;
- г) оповіщення війни й укладання миру;
- д) укладання зовнішніх і внутрішніх позик Союзу С. Р. Р. і дозвіл на зовнішні й внутрішні позки союзних республік.
- е) ратифікація міжнародних угод;
- ж) керування зовнішнім торгів і установами системи внутрішнього торгу;
- з) встановлення основи і загального плану всього народного господарства Союзу, визначення галузей промисло-

вості й окремих промислових підприємств, що мають загальносоюзне значення, укладання компенсаційних умов загально-союзних, як і від імені союзних республік;

- и) керування транспортною і поштово-телеграфічною справами;
- к) організація й керування обороною силами С.С.Р.Р.

2. Затвердження єдиного державного бюджету С.С.Р.Р. в склад якого входять бюджети союзних республік; встановлення загально-союзних податків і прибутків, а також відрахувань від них і надань до них, що йдуть на бюджет союзних республік; дозвіл на додаткові податки і збір для бюджетів союзних республік;

- м) встановлення єдиної грошової і податкової системи;
- н) встановлення загальних принципів земельного устрою і земельного користування, а також користування лісами, ділами і водами по території С.С.Р.Р.

3. Чергові сесії Союзу С.С.Р.Р. скликає Президія Союзу С.С.Р.Р. по вимозі Президія Союзу Рад, або Ради Національностей, а також по вимозі Ц.В.К. Союзу С.С.Р.Р. однієї з союзних республік.

4. Законпроекти, що йдуть на розгляд Ц.В.К. С.С.Р.Р., набирають сили закону лише при умові ухвалення Союзною Радою, як і Радою національностей І, оголошується від імені Ц.В.К. С.С.Р.Р.

5. В разі незгоди між Союзною Радою й Радою Національностей справа передається в організаційну комісію для розгляду.

6. В разі недоведення угоди в комісії справа передається на розгляд спільного засідання Союзу Рад і Ради Національностей, при чом у разі відсутності більшості голосів Союзної Ради, або Ради Національностей, справа може передатися на вимогу одного з цих органів, на розгляд чергової або надзвичайної сесії Союзу С.С.Р.Р.

7. Союзу Рада і Рада Національностей для підготовки їх сесій і керування роботою останніх, вибирають свої Президія, в складі 7 членів кожда.

8. В період між сесіями Ц.В.К. С.С.Р.Р. вихідним органом влади є Президія Ц.В.К. С.С.Р.Р., в складі якої входить шість членів Союзу Рад і Ради Національностей.

9. Центральний Виконавчий Комітет вибирає по числу союзних республік 4-х членів Ц.В.К. С.С.Р.Р. в складі членів Президія Ц.В.К. С.С.Р.Р.

10. Центральний Виконавчий Комітет С.С.Р.Р. відповідально перед З'їздом Рад С.С.Р.Р.

11. Президія Ц.В.К. С.С.Р.Р. має право припиняти й касувати постанови РНК і окремих Наркоматів С.С.Р.Р., а також Ц.В.К. і Раднаркомів союзних республік.

12. Президія Ц.В.К. С.С.Р.Р. видає декрети, постанови й накази, розглядає й затверджує проекти декретів і постанов, що вносять їх Рада Народних Комісарів, окремі установи С.С.Р.Р., Ц.В.К. союзних республік, їхні Президія й інші органи влади.

13. Декрети й постанови Ц.В.К., його Президія й РНК С.С.Р.Р. друкуються мовами загальносоюзними в російській, білоруській, грузинській, вірменській і татарській.

14. Президія Ц.В.К. С.С.Р.Р. розглядає справи про взаємовідносини між РНК С.С.Р.Р. й Народними Комісаріатами С.С.Р.Р. з одного боку і Ц.В.К.-ами союзних Республік та Президіями з другого боку.

15. Президія Ц.В.К. С.С.Р.Р. відповідально перед В.У.Ц.В.К. С.С.Р.Р. („Вісті“ з 3 липня 1923 р.) (Кінець буде.)

ГЛАВА ДРУГА.

Про суверенні права союзних республік і про союзне громадянство.

3. Суверенітет союзних республік обмежений лише межами, зазначеними в даній конституції і лише по предметах, що належать до компетенції Союзу. Поза цими межами кожда союзна республіка здійснює свою державну владу самостійно. С.С.Р.Р. охороняє суверенні права союзних республік.

4. За кождою з союзних республік лишається право вільного виходу з Союзу.

5. Союзні Республіки, відповідно даній конституції, вносять зміни в своїй конституції.

6. Територія союзних республік не може бути змінена без їхньої згоди, а також і для зміни, обмеження чи скасування статті 4-ої потрібна згода всіх республік, що входять в С.С.Р.Р.

7. Для громадян союзних Республік встановлюється єдине союзне громадянство.

ГЛАВА ТРЕТЯ.

Про з'їзд Рад Союзу Соціалістичних Республік.

8. Найвищий орган влади Союзу Рад Соц. Республік — З'їзд Рад, а в період між З'їздами Рад — Центральний Виконавчий Комітет С.С.Р.Р., що складається з Союзної Ради й Ради Національностей.

9. З'їзд Рад Союзу Рад Соц. Республік складається з представників місських рад і рад міських селищ по принципі 1 депутат на 25 000 виборців і представників губерніяльних з'їздів рад — 1 депутат на 125 000 душ населення.

10. Делегатів на З'їзд Рад С.С.Р.Р. вибирають губерніяльні з'їзди рад. В тих республіках, де немає губерніяльних об'єднань, делегатів безпосередньо вибирає з'їзд даної республіки.

11. Чергові З'їзди Рад С.С.Р.Р. скликаються Ц.В.К.ом С.С.Р.Р. один раз на рік; надзвичайні з'їзди скликає Ц.В.К. Союзу С.С.Р.Р. з власної його постанови, по вимозі Союзної Ради, Ради Національностей, або ж з вимогою двох союзних республік.

12. При надзвичайних обставинах, що стоять б на перешкоді скликанню З'їзду Рад С.С.Р.Р., Ц.В.К. С.С.Р.Р. має право відложити скликання З'їзду.

ГЛАВА ЧЕТВЕРТА.

Про Центральний Виконавчий Комітет С.С.Р.Р.

13. Центральний Виконавчий Комітет С.С.Р.Р. складається з Союзної Ради й Ради Національностей.

14. З'їзд Рад С.С.Р.Р. вибирає Союзну Раду з представників союзних республік, пропорційно населенню, всього в складі 371 члена.

15. Рада Національностей складається з представників союзних і автономних Рад Соц. Республік по 3 представників від кождої й представників автономних країв по одному представникові від кождої. Склад Ради Національностей в цілому затверджується З'їздом Рад С.С.Р.Р.

Примітка. Автономні республіки Аджарія й Абхазія і автономний край Південно-Осетія посилають в Раду Національностей по одному представникові.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „УКР. РОБ. ВІСТІ“

В. Ткач, Еск	4.00
Д. Пазарина, Азерг Бей	2.00
Гр. Тимчук, Кологет	2.00
Н. Мельничук, Мус Джо	1.00
І. Черкас, Бофало	1.00
М. Герчук, Іррокоїф Фозс	1.00
Ф. Мельник, Шікаго	1.00
Д. Українець, Лускар	1.00
П. Заболотний, Торонто	1.00
Г. Якимович, Вінніпег	1.00
К. Шапак, Гол Велес	1.00
Едмонтон, Альта.	
Дальні місцеві жертви на пресовий фонд „У.Р.В.“ зложили в „Укр. Роб. Домі“:	
Н. Хань	1.00
І. Ковальський	1.00
В. Гузар	1.00
М. Данчук	1.00
Разом	3.00
Тов. І. Шапка зібрав:	
І. Шапка	1.00
П. Стельмашук	1.00
Луй Нозек	1.00
Назала Ляберт	1.00
Незі Верда	1.00
Мері Гарт	1.00
Зина Грін	1.00
Марія Заваска	1.00
Марія Візан	1.00
Роза Крес	.75
Малі Крестіна	.50
В. Новийський	.50
Анна Левська	.15
Маланка Семетюк	.10
Разом	12.00
Товаришка Софія Оніцук збирила:	
Д. Собачинський	1.00
Софія Оніцук	.50
П. Крезевский	.25
Разом	1.75
Товаришка Анна Мокрій збирила:	
С. Фенка	2.00
Анна Мокрій	.50
Разом	2.50
Товаришка Анна Зень збирила:	
Катерина Гаврилюк	1.00
І. Балюк	.25
Н. Позник	.25
Разом	1.50
Товаришка Марія Никіфорак збирила:	
П. Себастьянський	1.00
Анна Матчук	.50
Н. Марковський	.50
С. Стефанчук	.50
С. Никіфорак	.50
В. Шарик	.50
Анастасія Попович	.25
І. Шапка	.25
Н. Позник	.25
Марія Шарик	.25
Разом	4.50
На передплату збирано:	
Товаришка Мокрій збирила	5.50
Тов.-шка М. Никіфорак збирила	2.00
В.У.Р. Домі зложено	10.00
Разом передплати	17.50
Повторення:	
Зібрано на пресовий фонд	25.25
Зібрано на передплату	17.50
Отже разом	42.75
Передньо було вислано з великої кількості	38.50
Колекта з кампанії	234.70
Разом за цілий май	315.95

ГЛАВА П'ЯТА.

Про Президія Центральних Виконавчих Комітетів С.С.Р.Р.

29. Президія Ц.В.К. С.С.Р.Р. в період між сесіями Ц.В.К. С.С.Р.Р. служить висшим законодавчим, виконавчим і распорядчим органом влади С.С.Р.Р.

30. Президія Ц.В.К. С.С.Р.Р. докладає за переданням в життя Конституції С.С.Р.Р. і виконанням всіх постанов З'їзду Рад і В.У.Ц.В.К. С.С.Р.Р. всім органам влади.

31. Президія Ц.В.К. С.С.Р.Р. має право припиняти й касувати постанови РНК і окремих Наркоматів С.С.Р.Р., а також Ц.В.К. і Раднаркомів союзних республік.

32. Президія Ц.В.К. С.С.Р.Р. видає декрети, постанови й накази, розглядає й затверджує проекти декретів і постанов, що вносять їх Рада Народних Комісарів, окремі установи С.С.Р.Р., Ц.В.К. союзних республік, їхні Президія й інші органи влади.

33. Декрети й постанови Ц.В.К., його Президія й РНК С.С.Р.Р. друкуються мовами загальносоюзними в російській, білоруській, грузинській, вірменській і татарській.

34. Президія Ц.В.К. С.С.Р.Р. розглядає справи про взаємовідносини між РНК С.С.Р.Р. й Народними Комісаріатами С.С.Р.Р. з одного боку і Ц.В.К.-ами союзних Республік та Президіями з другого боку.

35. Президія Ц.В.К. С.С.Р.Р. відповідально перед В.У.Ц.В.К. С.С.Р.Р. („Вісті“ з 3 липня 1923 р.) (Кінець буде.)

ДО ВІДОМА ТОВАРИШАМ В СУДУБРИ, МОНД МАЙН, СУ СЕЙНТ МЕРІ, ТІМІНС, ОГАВА І МОНТРЕАЛ.

Оцим повідомляється товаришам згаданих місцевостей, що Провінційний Екзекутивний Комітет Ст. У.Р.Д. в Торонто рішив вислати т. Ів. Бойчука на чотири-тижневу організаційну обідку. Тов. Ів. Бойчук вихав з Торонто 4-го серпня і відвідає всіх згадані місцевості.

Просьтесь всі товаришів допомогти тов. організаторови у скликанню всіх місць зібрань і доложити всіх стварів, щоби ця коротка організаційна обідка товариша випала як найуспішніший так морально, як і матеріально.

За Пров. Екс. Ком. Ю. Новосівський, секр.

В. Ткач, Еск	4.00
Д. Пазарина, Азерг Бей	2.00
Гр. Тимчук, Кологет	2.00
Н. Мельничук, Мус Джо	1.00
І. Черкас, Бофало	1.00
М. Герчук, Іррокоїф Фозс	1.00
Ф. Мельник, Шікаго	1.00
Д. Українець, Лускар	1.00
П. Заболотний, Торонто	1.00
Г. Якимович, Вінніпег	1.00
К. Шапак, Гол Велес	1.00
Едмонтон, Альта.	
Дальні місцеві жертви на пресовий фонд „У.Р.В.“ зложили в „Укр. Роб. Домі“:	
Н. Хань	1.00
І. Ковальський	1.00
В. Гузар	1.00
М. Данчук	1.00
Разом	3.00
Тов. І. Шапка зібрав:	
І. Шапка	1.00
П. Стельмашук	1.00
Луй Нозек	1.00
Назала Ляберт	1.00
Незі Верда	1.00
Мері Гарт	1.00
Зина Грін	1.00
Марія Заваска	1.00
Марія Візан	1.00
Роза Крес	.75
Малі Крестіна	.50
В. Новийський	.50
Анна Левська	.15
Маланка Семетюк	.10
Разом	12.00
Товаришка Софія Оніцук збирила:	
Д. Собачинський	1.00
Софія Оніцук	.50
П. Крезевский	.25
Разом	1.75
Товаришка Анна Мокрій збирила:	
С. Фенка	2.00
Анна Мокрій	.50
Разом	2.50
Товаришка Анна Зень збирила:	
Катерина Гаврилюк	1.00
І. Балюк	.25
Н. Позник	.25
Разом	1.50
Товаришка Марія Никіфорак збирила:	
П. Себастьянський	1.00
Анна Матчук	.50
Н. Марковський	.50
С. Стефанчук	.50
С. Никіфорак	.50
В. Шарик	.50
Анастасія Попович	.25
І. Шапка	.25
Н. Позник	.25
Марія Шарик	.25
Разом	4.50
На передплату збирано:	
Товаришка Мокрій збирила	5.50
Тов.-шка М. Никіфорак збирила	2.00
В.У.Р. Домі зложено	10.00
Разом передплати	17.50
Повторення:	
Зібрано на пресовий фонд	25.25
Зібрано на передплату	17.50
Отже разом	42.75
Передньо було вислано з великої кількості	38.50
Колекта з кампанії	234.70
Разом за цілий май	315.95

Дорогі Товариші!

Що до пресового фонду з даної місцевості, який був поквитований на сторінках „У.Р.В.“, то поквитовання не було повне, бо зайшла помилка, яка ось справляється. Помилка полягає тому, що випадком гроші ми випадково призабули подати до часопису „У.Р.В.“ справоздання з одного підприємства, яке було устроєно для фонду для „У.Р.В.“ Був це полотноїни бланк, з якого випадково приходу \$75.80. Віддається з тої суми \$50 ч. на пересилку грошей, а \$25.80 висилається до адміністрації „У.Р.В.“ з товаришським привітом.

І. Романюк.

Еск, Б. К.

Дорогі Товариші!

Посилаю Вам \$11.00 і прошу розділити ці гроші як слідує: \$4.00 на пресовий фонд „У.Р.В.“, себто по \$1.00 місячно за останні 4 місяці ц. р. \$3.00 на сплату дову У.Р.Д., \$1.00 на пресовий фонд робітничої преси в Сх. Галичині, \$1.00 на часопис „Наша Правда“ в Відні, \$1.00 на політ. вивіз в Сх. Галичині, \$1.00 на підмогу дитинчому притулку на Радянській Україні.

З товаришським привітом.

В. Ткач.

Вегреви, Альта.

Дорогі Товариші!

В зазначеному послано Вам \$16.75 з того \$4.50 за „Голос Робітничі“, \$3.75 за „Голос Праці“, \$4.00 передплати на „У.Р.В.“ і \$4.50 на пресовий фонд „У.Р.В.“, котрі т. І. Соколов зібрав колекцією на забаві 4 липня в околиці Борніш.

З тов. привітом.

П. Митрюк.

Клівленд, Огайо.

Товаришу Редактору!

Висилаю Вам \$20.00 як пресовий фонд на нашу дорогу газету „У.Р.В.“ Розуміючи завдання робітничої преси і її критичне положення, тугіше товариші поспішили зі своїми хоч малими але ширими жертвами на поміч „У.Р.В.“ Крикунам і противникам робітничої преси, яких тут не бракує, відповімо одно: „Кричте, кричте, ми вже прийшли до вашого крику; чим більше буде кричати, тим більше наші робітничі преси будемо помагати“.

Повітряні товариші на буржуазну пресу. Вона богата, не потребує ніякої помічі. Вона має свої власні машини до друку, свої власні підприємці. Вона всім збувається підтримують її. Вони всі розуміють, що така буржуазна преса підтримує їхні інтереси, обробляє їхні інтереси, тому я підтримую її. В них бо й преса неабі як. Великого розумі рушеники, тиженники по всіх усядах.

А як нам робітничам відноситься до своєї робітничої преси? Певно, що так само як буржуазія відноситься до своєї. Одноким робітничими часописами є „Укр. Роб. Вісті“ в Канаді і „У.Ш.В.“ в Зауч. Державах. Ці власні часописи обробляють робітничі інтереси, тому і ми, як свідомі робітники, повинні не забувати про них і критично положення. Робітничая преса, це є однекоко оружжя в руках робітників, з котрим робітничий ву-

НОВІСТЬ!

ІСТОРІЯ КУЛЬТУРИ

продається за половину ціни Філіам, Відділам і Товаришам Ст. У.Р.Д. Дім і Відділам Укр. Секції Роб. Партіі Канади.

Після рішення Другого Східного З'їзду і згоди шерошів, оставший наслід книжки Історія Культтури переходить до распорядимости Схід. Пров. Комітету.

Дорогі Товариші! Користайтеся з нагоди і замовляйте як найкорше, бо наклад малій. Така ціна книжка як Історія Культтури повинна знаходитися в кождою українського робітника.

Замовлення посилайте на адресу секретаря Східного Пров. Комітету:

Г. Новосівський, Р.О. Вох 308, Toronto, Ont.

Р. S. — Схід. Пров. Ком. посідає для розпродажі всі книжки, які оголошуються в робітничих часописях в Канаді і Зауч. Державах. Висилайте замовлення на вище подану адресу.

ЧОТИРИ-МІСЯЧНЕ СПРАВОЗДАННЯ КОМІТЕТУ БУДОВИ У.Р.Д. В ТРАНСКОНА, МАН.

Приходи за март:	
Добровільні жертви	\$511.56
Позачка	55.00
Шитень	
Добровільні жертви	220.60
Позачка	200.00
Май	
Добровільні жертви	86.68
Червень	
Добровільні жертви	229.68
Позачка	250.00
Разом	\$1,553.52
Розходи:	
Март	\$187.00
Шитень	13.50</